

Vlaams
Parlement

vergadering **C74**
zittingsjaar 2015-2016

Woordelijk Verslag

Commissievergadering

Commissie voor Onderwijs

van 7 januari 2016

INHOUD

VRAAG OM UITLEG van Yamila Idrissi aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over de financiële problemen van de Brede Scholen in Brussel – 553 (2015-2016)	3
VRAAG OM UITLEG van Ann Brusseeel aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over de recente campagne van Pro Vita – 574 (2015-2016)	7
VRAAG OM UITLEG van Elisabeth Meuleman aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over het verstrekken van onderwijs aan kinderen van anderstalige nieuwkomers en vluchtelingen in opvangcentra – 579 (2015-2016)	13
VRAAG OM UITLEG van Vera Celis aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over de zorgwekkende cijfers aangaande leerkrachten en directieleden met psychosociale problemen – 594 (2015-2016)	19
VRAAG OM UITLEG van Vera Celis aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over de 'app gap' in het onderwijs – 635 (2015-2016)	22

VRAAG OM UITLEG van Yamila Idrissi aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over de financiële problemen van de Brede Scholen in Brussel – 553 (2015-2016)

Voorzitter: mevrouw Kathleen Helsen

De voorzitter: Mevrouw Idrissi heeft het woord.

Yamila Idrissi (sp-a): Minister, de heer Dimi Dumortier, coördinator bij de Brede School BruSec, stuurde u onlangs een open brief. BruSec zorgt voor een overlegstructuur tussen drie Brusselse Nederlandstalige secundaire scholen in Molenbeek en Anderlecht, en ijvert voor Breed Leren voor al hun leerlingen. De heer Dumortier schrijft: "Op ons overleg zijn steeds partners aanwezig uit de jeugd-, cultuur- en gezondheidssector. En dankzij de inbedding in de vzw D'Broej garandeert onze Brede School dat ze onze acties de voeling met de Brusselse jongeren niet verliezen." Na de recente gebeurtenissen in Parijs en nadien ook in Brussel, is het opnieuw pijnlijk duidelijk geworden dat Brussel de greep op een deel van zijn jongeren kwijt is: een situatie die schreeuwt om een oplossing. Toch zijn degenen die het dichtst bij de jongeren staan en het beste werk met hen verrichten, juist degenen die hun werkruimte en budget constant zien inkrimpen.

Diverse leerkrachten getuigen. "Misschien moeten we hen meer opvoeden dan onderwijs geven", citeert De Standaard een anonieme leerkracht. Een andere leerkracht getuigt dat de vraag van hogerhand om meer individuele begeleiding van jongeren door de collega's wel enthousiast beantwoord wordt, maar dat er geen middelen tegenover staan, financieel noch structureel.

Een ACOD-topman die het Brusselse onderwijs moet opvolgen, spreekt over een tijdbom. Terwijl de bom deze week letterlijk in ons gezicht is ontploft, zijn er dus nog steeds mensen die vinden dat ons nog wat tijd rest, dat er rek op zit, dat de boot water maakt maar niet zinkt. De heer Dumortier vat samen: "Men verwacht dat lesgevers en hulpverleners de Brusselse jeugd onderwijzen en pedagogisch en psychisch bijstand verlenen, maar men weigert bijna consequent om daar geld voor vrij te maken." Het is hemelsgierend dat deze jongerenwerkers "quasi halftijds bezig zijn om een eigen loon bij elkaar te bedelen. Want hoewel de Vlaamse Gemeenschapscommissie de Brede Scholen hoog in het vaandel draagt, zijn de budgetten hiervoor uiterst krap, toch zeker wat betreft secundair onderwijs". BruSec heeft nog geld tot april 2016, dan kan het de boeken sluiten.

Minister, klopt het dat deze initiatieven in zulke financiële problemen zitten? Bent u bekend met de moeizame omstandigheden waarin deze organisaties, zoals BruSec hun werk moeten doen? Hoe gaat u deze Brede Scholen en soortgelijke organisaties de ondersteuning geven die ze nodig hebben om hun werk te doen? Worden deze initiatieven ook ondersteund in de strijd tegen radicalisering?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Uiteraard besef ik dat het werken in een Brusselse school bijzondere uitdagingen met zich brengt. In Brussel komt de taalproblematiek er immers nog bovenop. Ik heb dan ook veel bewondering voor leerkrachten en andere personeelsleden die elke dag opnieuw het beste van zichzelf geven. Ook de gebeurtenissen van de voorbije maanden stellen het onderwijs voor heel wat uitdagingen.

Laat mij misschien starten met de open brief van de heer Dumortier en de initiatieven die we de voorbije weken genomen hebben in het licht van de recente gebeurtenissen. Eerst en vooral heeft mijn kabinet de heer Dumortier uitgenodigd voor een gesprek op het kabinet naar aanleiding van zijn brief. Eerder

dan hierover nu het debat aan te gaan, wil ik graag eerst dit gesprek laten doorgaan. Dit is gepland op 21 januari 2016. Overleg tussen betrokken actoren is sowieso noodzakelijk.

Zelf hebben we al in een overleg met de Brusselse actoren – werk, hulpverlening, CLB, lokale overheid – bekeken of de nota 'samen tegen schooluitval' een Brusselse vertaling moet krijgen. De Brusselse context is immers complexer dan die van andere grootsteden. Hierbij kwam ook het thema radicalisering aan bod. Bedoeling is dat lokale actoren zelf het initiatief nemen om een netwerk uit te bouwen, waarin jongeren die veelvuldig spijbelen of in de knoop geraken, goed begeleid worden. Op welke manier deze initiatieven kunnen participeren aan zo een netwerk, is een zaak van de lokale actoren zelf. Er worden in Brussel heel wat initiatieven genomen. Het is dus van belang om versnippering en overlappingsen tegen te gaan.

Onderwijs heeft een meldpunt radicalisering, waar iedereen die zich zorgen maakt over radicalisering terecht kan, namelijk deradicalisering.onderwijs@vlaanderen.be. Sinds dit voorjaar beschikt Vlaanderen over een actieplan ter preventie van radicaliseringsprocessen die kunnen leiden tot extremisme en terrorisme.

Ik stelde in het kader van dit actieplan een coördinator aan van het netwerk islamexperten tegendiscours. Khalid Benhaddou startte een onderwijsnetwerk op met een groep vrijwilligers bestaande uit islamleerkrachten, islamconsulenten en imams, die een grondige kennis hebben van de islamitische theologie én vertrouwd zijn met de leefwereld van jongeren. Samen met de vrijwilligers zal hij duiding geven over de eigenheid van de islam aan klasgroepen en eerstelijns-werkers: leerkrachten, CLB-medewerkers en time-outprojectbegeleiders.

Scholen zullen kosteloos een beroep kunnen doen op het netwerk om meer duiding te krijgen over de islam. Voor het kerstreces heb ik in de commissie uitvoerig toegelicht hoe vaak Khalid Benhaddou door de scholen werd geconsulteerd en wat de vragen zijn. Dat is belangrijk in het kader van preventie.

Scholen kunnen het netwerk eveneens inschakelen als zij signalen ontvangen van leerlingen die mogelijk zouden radicaliseren en/of geconfronteerd worden met een teruggekeerde Syriëstrijder. In overleg met de school zal er steeds op maat gezocht worden naar een gepast antwoord.

Ik maakte ook 100.000 euro vrij voor het project CONNECT van Arktos. Het project heeft als doel om heel snel expertise in te zetten in die scholen in Vlaanderen en Brussel waar een concentratie van jongeren met extreem risicogedrag de draagkracht en de veerkracht van het leerkrachtenteam en de scholen te boven gaat.

Elke vraag wordt besproken in samenwerking met de pedagogische begeleidingsdiensten, het centrum voor leerlingenbegeleiding, de onderwijsnetten, het netwerk tegendiscours en mogelijke andere partners.

In de begroting 2016 van de VGC wordt ongeveer 2 miljoen euro vrijgemaakt voor subsidies voor schoolverbreding. Daarnaast wordt meer dan 650.000 euro uitgetrokken voor subsidies begeleiding schoolloopbaan, bijvoorbeeld voor de organisatie en uitvoering van projecten die spijbelen en schooluitval tegengaan.

Vanuit Vlaanderen financieren we naast dergelijke projecten van de VGC natuurlijk ook in het leerplichtonderwijs, ook in Brussel. Het is belangrijk om toch eens samen stil te staan bij de investeringen die Vlaanderen op dit moment doet voor het Nederlandstalig onderwijs in Brussel. In 2014 investeerde Vlaanderen 590 miljoen euro in het Brusselse leerplichtonderwijs.

Een aantal zaken wil ik toch beklemtonen. In het basisonderwijs is, naast de reguliere omkadering, 19 miljoen euro SES-gerelateerd en wordt 11 miljoen euro toegekend via de Brusselcoëfficiënt. Dat betekent dat leerlingen die in het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest naar school gaan, zwaarder worden gewogen. Wat de werkingsmiddelen betreft, gaat meer dan 10 procent van het totale budget SES-werkingsmiddelen naar Brussel. Hiermee is het bedrag per leerling in Brussel 252 euro versus 98 euro in Vlaanderen. De leraar-leerlingratio is in Brussel ook het meest gunstig: 13,4 – dus 1 vte per 13,4 leerlingen – tegenover 16,2 in andere centrumsteden en 16,7 in de rest van Vlaanderen. Ook in het secundair onderwijs stellen we vast dat de ratio leraar-leerling gunstiger is voor Brussel: 9,16 in Brussel en 9,46 in Vlaanderen.

Op het niveau van de werkingsmiddelen wordt in Brussel 1054 euro per leerling besteed versus 953 euro in Vlaanderen. In het Canvasprogramma De Afspraak van 24 november 2015 poneerde de heer Dumortier de stelling dat je “een ziek kind anders moet behandelen”. Ik was een beetje verontwaardigd over die uitspraak. De cijfers die ik zonet gaf, tonen immers aan dat die stelling klopt. Minstens qua budget zien we dat én de omkadering én de werking sterk investerend is in Brussel, in die mate zelfs dat Brussel hiermee de kroon spant in Vlaanderen. Eerder dan een budgetvraag moet men zich de vraag stellen hoe het beter kan met de beschikbare middelen. Hiertoe zullen we in overleg gaan met onderwijsverstrekkers om inzicht te krijgen in wat sterk is en wat beter kan in het Brussels Nederlandstalig onderwijs. Een week geleden schreef een commentator van een Vlaamse krant dat, aangezien het Nederlandstalig onderwijs in Brussel zo goed is en het Franstalig onderwijs zo slecht, het beter zou zijn er één net van te maken. Ik ben daar echter geen fan van. Ik heb geprobeerd u te overtuigen hoe we de specifieke situatie in Brussel op een goede en ernstige manier proberen te benaderen.

De voorzitter: Mevrouw Idrissi heeft het woord.

Yamila Idrissi (sp·a): Minister, ik deel uw respect en bewondering voor de leerkrachten die dag in dag uit de problemen aanpakken en het beste van zichzelf geven.

Ik dank u ook voor de heel uitgebreide lijst die u opsomt met alle maatregelen die zijn genomen.

Ik blijf een beetje op mijn honger zitten omdat mijn vraag specifiek gaat over de Brede School. U geeft een heel uitgebreid algemeen antwoord. Ik denk dat we het concept van de Brede School allemaal belangrijk en interessant vinden. Er zijn in Brussel initiatieven om die Brede School mogelijk te maken. De brief van de heer Dumortier haalt een aantal knelpunten aan waarmee hij dagelijks wordt geconfronteerd. Een knelpunt is de structurele financiering. Dat aspect hebt u niet belicht.

U zei dat er voor de conceptnota ‘Samen tegen schooluitval’ een Brusselse vertaling zal komen. Dat is noodzakelijk.

Ik blijf dus op mijn honger zitten wat betreft de Brede School, en ik zou graag wat meer uitleg krijgen bij hoe u die financiering ziet.

De voorzitter: Mevrouw Brusseeel heeft het woord.

Ann Brusseeel (Open Vld): Mocht er meer informatie zijn over de financiering van de Brede School, dan hoor ik dat graag. Het staat me voor de geest dat de VGC daar centen aan besteedt. Ook op het budget van de Brusselminister staan middelen voor de Brede School.

De Brede School is een heel sterk instrument om leerlingen te motiveren om een aantal doelstellingen te realiseren, maar zeker in een grootstedelijke context om

leerlingen meer kansen te geven, om het leven van ouders te vergemakkelijken enzovoort. Niemand moet ervan overtuigd worden dat dit voordelen heeft. Ik plaats dat echter niet graag in de context van de strijd tegen radicalisering, hoe nuttig het ook is in die context. De Brede School heeft voor mij een intrinsieke waarde die heel belangrijk is.

Minister, laten we inderdaad wat goed is, goed houden, versterken, verder uitbouwen en er trots op zijn: ons Nederlandstalig onderwijs in Brussel. Ik zou mij niet graag wagen aan experimenten waarvan we kunnen vermoeden dat ze ons heel veel moeilijkheden zullen bezorgen, namelijk alles bijeenzetten en hopen dat het goed gaat. Ik ben daar geen voorstander van.

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Een Brede School zijn, is iets wat een school zelf organiseert. Een school zoekt partners om dingen te doen. We moeten daar niet te veel een formeel kader voor scheppen met strikte criteria.

Ik verwijs ook naar de discussie die we deze ochtend hebben gehad. Om een Brede School te zijn, is een multi-inzetbare school al zeker het eerste dat de mogelijkheid infrastructuurleel scheidt om andere zaken in de school te krijgen.

De beste garantie voor al onze jongeren is goed onderwijs geven. Medelijden schrijf je met 'ij' en is de slechtst mogelijke manier om met hen aan de slag te gaan. We moeten ze begeleiden en zorgen dat ze een diploma halen. Dat niet hebben, is de snelweg naar armoede, kansarmoede en generatiearmoede. Ik verzet me ertegen dat onze leerkrachten psychosociale welzijnswerkers moeten zijn. Uiteraard moeten ze gevoelig zijn voor hun leerlingen, maar laat ons hen het signaal geven dat ze zeer veel energie moeten stoppen in het zo ver mogelijk inhoudelijk brengen van die kinderen en jongeren zodat ze een diploma halen van het kwalitatief Nederlandstalig onderwijs in Brussel. Partners daarbij betrekken, is een goede zaak.

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Ik heb de Brede School en radicalisering samen genomen omdat dit in de vraagstelling zo was. De brief van de heer Dumortier en zijn interview in De Afspraak waren ook in de context van radicalisering. Ik voelde me heel erg aangesproken door wat hij zei. Ik heb hem uitgenodigd en hij komt voor een gesprek. Ik wil niet discussiëren of ruziemaken, maar ik kon niet anders dat die thematiek nu mee te vermelden. Ik ben het ermee eens dat de Brede School niet het antwoord is op of veroorzaakt wordt door al dan niet radicalisering. De context is zo gemaakt en ik heb dus op die manier geantwoord.

Wat betreft de middelen, investeert de VGC 2 miljoen euro. Vanuit Brussel worden er ook middelen geïnvesteerd. Wij investeren niets extra, maar we investeren wel extra in Brussel. Niets belet de scholen om die middelen in te zetten om dat concept mee vorm te geven zonder dat we daarvoor regels opleggen.

De heer Daniëls verwees al naar de polyvalent inzetbare school. Brussel snakt naar middelen om te investeren in gebouwen. Elke euro die kan, wil ik investeren in capaciteit. Ik ga geen apart fonds creëren om Brede Scholen te stimuleren. Ik heb ook geen intentie om de extra stimulansen in Brussel af te schaffen. Scholen kunnen perfect de middelen gebruiken om op dat vlak versterkend te werken. Ik heb het kader geschetst van de extra's die er zijn omdat ik erken dat er in Brussel een heel specifieke context is die extra middelen rechtvaardigt.

De voorzitter: Mevrouw Idrissi heeft het woord.

Yamila Idrissi (sp-a): Over de context zijn we het eens. U hebt de juiste kanttekening gemaakt bij de link radicalisering en Brede School. U zegt terecht dat de VGC een bepaald bedrag vrijmaakt en dat de scholen daarin extra kunnen investeren. In de open brief staat dat BruSec, een samenwerkingsverband tussen drie scholen, zal sluiten op 30 april 2016 als er geen extra middelen komen, ondanks het feit dat de VGC erin investeert, ondanks het feit dat de scholen daar ook extra in investeren. Het is een noodkreet. Het grootste deel van de tijd besteden ze aan het zoeken van extra middelen in plaats van aan de jongeren. Dat is een cirkelredenering waar moeilijk uit te geraken is, terwijl iedereen het eens is over het concept Brede School. Dat klopt niet. Die cirkel moet op de een of andere manier worden doorbroken en we moeten die noodkreet ter harte nemen. Dat is wat ik hier wou aanklagen. Ik hoop dat uw gesprek met de heer Dumortier oplossingen oplevert zodat de Brede School blijft bestaan en fantastisch werk kan leveren.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Ann Brusseel aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over de recente campagne van Pro Vita – 574 (2015-2016)

Voorzitter: mevrouw Kathleen Helsen

De voorzitter: Mevrouw Brusseel heeft het woord.

Ann Brusseel (Open Vld): Voorzitter, minister, het is niet de eerste maal dat ik dit thema bespreek. Ik heb deze vraag om uitleg ingediend toen ik vaststelde dat in een Gentse stedelijke basisschool, waarvan de naam niet werd vernoemd, het Wonder van het Leven nog steeds actief kon zijn. Het artikel gaf aan dat 10-jarigen les kregen over zwangerschap en bevalling door het Wonder van het Leven. Door de weblinks op de folders meegegeven aan de leerlingen, werd duidelijk dat de organisatie gelinkt was aan de vzw Pro Vita. Voor wie Pro Vita niet kent: dat is een anti-choicebeweging.

Het hele verhaal verscheen in De Morgen van zaterdag 5 december 2015. Dit is geen eenmalige gebeurtenis, want al in 2013 werd hierover bericht. Het ultrakatholieke Pro Vita probeert al jaren zijn boodschap, al dan niet via dekmantels zoals Wonder van het Leven, in het onderwijs te verspreiden. Er zijn er nog andere zoals Levensadem, Jij En Ik Een Wonder, Instituut Reinier De Graaf, Centrum voor Actuele Gezinsplanning – wat zeer neutraal klinkt –, Pro Life, Actie Emmanuel-zvzk, Bethesda enzovoort. U vindt de volledige lijst van organisaties die een boodschap propageren die niet in overeenstemming is met de eindtermen, op de website van Sensoa.

De vzw voert al sinds de jaren 70 actie tegen abortus en iedere vorm van gezinsplanning. Het één-programma Koppen maakte er ooit een zeer boeiende reportage over. Op 4 juli 2013 stelde ik hierover een vraag om uitleg aan voormalig minister Pascal Smet.

Sommige leerkrachten of scholen kiezen ervoor om de lessen seksuele opvoeding aan externe instanties uit te besteden, om diverse redenen. Nochtans vermelden de vakgebonden eindtermen voor natuurwetenschappen en biologie heel duidelijk dat er aan de leerlingen correcte informatie moet worden meegedeeld, zowel wat betreft seksuele opvoeding en voortplanting als wat het voorkomen van seksueel overdraagbare aandoeningen betreft.

Scholen en leerkrachten kunnen bij Sensoa terecht voor bijkomende vorming om zelf de voorlichtingslessen te kunnen geven. Zelf gaat Sensoa niet voor de klas

staan, maar worden daarvoor partnerorganisaties zoals Jong & Van Zin of de centra algemeen welzijnswerk (CAW) ingeschakeld. Wie een beetje moeite heeft met het onderwerp, kan nog steeds een beroep doen op experts.

Via de website seksuelevorming.be kan men trouwens een overzicht bekijken van deze organisaties en wordt de surfer tegelijk ook gewezen op diegenen waarmee Sensoa niet wenst samen te werken, zoals ik daarnet al zei. Het zijn organisaties die de kwaliteitscriteria van Sensoa of de seksuele rechten van jongeren niet onderschrijven en niet vertrekken vanuit een actief pluralistische visie. Zo wordt gezegd dat een condoom geen effectief voorbehoedsmiddel is en dat het veel efficiënter is tegen allerlei kwalen om te wachten met seksuele prestaties tot het huwelijk is voltrokken. Dat lijkt me redelijk onverantwoord als boodschap. U kunt misschien zeggen dat de meeste Vlaamse jongeren daar niet zo'n issue van maken, ook niet wanneer het over 10-jarigen gaat. Die schijnen veel meer op de hoogte te zijn van zaken dan ik was toen ik zelf die leeftijd had.

Men kan redelijkerwijze aannemen dat kinderen in het doorsnee Vlaams gezin vandaag correct worden geïnformeerd, maar ik denk niet dat dat geldt voor iedereen die in ons land woont. Het lijkt me ten slotte ook wel belangrijk dat wat op school wordt verteld, steeds correcte informatie is, of er nu thuis over wordt gesproken of niet. Ik kon thuis lessen fysica en wiskunde krijgen. Dat belet niet dat dat op school ook juist moest zijn, is dan mijn redenering.

Minister, kunt u stappen zetten opdat de feiten zoals aangehaald in De Morgen zich niet meer zouden herhalen? Is er een zicht op het aantal scholen dat recent een beroep deed op externe organisaties om voorlichtingslessen te komen geven? Bestaat de mogelijkheid dat u suggesties of zelfs richtlijnen uitvaardigt, gericht tot het leerplichtonderwijs, met een overzicht van de externe organisaties waarvan de benadering van seksuele opvoeding in lijn is met de vakgebonden eindtermen? Kan de lijst op www.seksuelevorming.be als vertrekpunt dienen?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Mevrouw Brussel, ik dank u. Uw zeer ijverige medewerker had al via een tweet aangekondigd dat deze vraag vandaag onder mijn aandacht zou komen. Ik heb ook gelezen wat u zei toen het artikel in de krant stond, en ik kan u melden dat ik uw verontwaardiging volkomen deel, mocht u daaraan twijfelen. Dit is vandaag trouwens ook weer een actueel thema in alle media. Ik vind het absoluut van belang dat seksuele opvoeding op school op een brede en kwaliteitsvolle manier wordt aangebracht. Dat staat ook in de eindtermen, niet alleen vakoverschrijdend, maar ook vakgebonden. Laat daar dus geen twijfel over bestaan.

Ik vind het eigenlijk ook logisch dat elke leerkracht daar voldoende in geschoold is. Ik vind het vreemd dat dit niet zo zou zijn, maar ik kan wel begrijpen dat het goed is om initiatieven te ondersteunen om zowel leerkrachten als leerkrachten in opleiding te trainen met betrekking tot dit uitdagende thema. De manier waarop je dat aanbrengt, is immers natuurlijk ook wel van belang. Als leerkrachten zich toch om een of andere reden niet voldoende 'gewapend' zouden voelen, dan kunnen ze aankloppen voor begeleiding en lesmateriaal bij onze pedagogische begeleidingsdiensten of bij organisaties die worden ondersteund door de Vlaamse overheid, zoals Sensoa.

Naar aanleiding van dit krantenartikel hebben we onmiddellijk actie genomen. We hebben in Schooldirect, dat naar alle scholen in Vlaanderen gaat, van 8 december 2015 een gerichte communicatie gedaan. Daarin werd verwezen naar de handvatten voor een samenwerking met externen. Ook werd aan scholen gevraagd kritisch te kijken naar alle externe partners. Als een school wil samenwerken met een externe persoon of organisatie, dan is het wenselijk dat ze de richtlijn met

handvatten voor samenwerking met externen van ons departement Onderwijs en Vorming gebruikt. We hebben de scholen er dus nog eens op gewezen dat, als ze externe hulp wensen, het goed is om toch even naar die handvatten te kijken.

Daarin komen heel verschillende elementen aan bod. Scholen worden erop gewezen dat ze op voorhand goed moeten checken of een externe persoon of organisatie aan een aantal vereisten voldoet, en dat men een beroep moet doen op interne structuren, zoals bijvoorbeeld een participatieraad, om na te gaan of het wenselijk is dat een externe persoon of organisatie al dan niet wordt ingeschakeld. Er wordt ook gewezen op het belang van linken met de eindtermen, maar ook op de adviezen van de Commissie Zorgvuldig Bestuur en op het recht op privacy. Scholen kunnen dus met een eenvoudige muisklik zien hoe ze aan goede extra hulp kunnen komen.

Die handvatten heb ik niet uitgevonden. Die zijn niet zomaar op de website terechtgekomen. Ze zijn opgesteld in samenwerking met experts op het vlak van gezondheid, zoals het Vlaams Instituut voor Gezondheidspromotie en Ziektepreventie (VIGeZ), de Vereniging voor Alcohol- en andere Drugproblemen (VAD) en het Vlaams expertisecentrum voor seksuele gezondheid Sensoa. Ze werden ook besproken in de commissie Gezondheidsbevordering van de Vlaamse Onderwijsraad (Vlor) en heel recent ook nog eens in de commissie Onderwijs en Samenleving, die die vroegere commissie Gezondheidsbevordering vervangt. Alle leden van de commissie zorgden ook via hun eigen communicatiekanalen voor de verspreiding van die handvatten. De handvatten zijn dus bruikbaar voor om het even welke inhouden waarrond scholen werken.

Daarnaast zijn er nog specifieke richtlijnen die door de gezondheidsexperts worden verstrekt. Zo heeft bijvoorbeeld Sensoa heel concrete richtlijnen voor relationele en seksuele vorming. De VAD doet dit voor alles wat met verslaving te maken heeft. Sensoa heeft een lijst gemaakt van de organisaties die niet voldoen aan de vooropgestelde kwaliteitscriteria. Daarvoor verwijs ik naar de website van Sensoa. Eigenlijk zou elke school dat echter zelf ook perfect kunnen. Dat is helemaal niet zo moeilijk.

Als ze toch twijfelen, dan moeten ze een beroep doen op de pedagogische begeleidingsdienst of het centrum voor leerlingenbegeleiding waarmee ze samenwerken. Na die Schooldirect lijkt het me niet nodig om nu nog extra initiatieven te nemen, maar we hebben nog eens gewezen op wat er allemaal bestaat. Ik vond het heel spijtig dat dit blijkbaar weer is gebeurd.

Wij hebben geen overzicht van het aantal scholen dat een beroep doet op externe organisaties om voorlichtingslessen te komen geven. Ik vind dat eigenlijk ook niet zo nodig. Ik ga er immers van uit dat elke school daar vrij in is en dat ook vrij doet. Ze krijgt handvatten en er is ook nog de inspectie. Als ik nu nog eens aan de scholen zou zeggen dat ze moeten doorgeven op welke manier ze dat doen, dan hebben we weer een administratieve rompslomp, en, mijnheer Van Dijck, dat staat een beetje haaks op het regeerakkoord. We investeren voluit in dat vertrouwen, maar we hebben voor de veiligheid toch nog eens die communicatie via Schooldirect gedaan en er de aandacht op gevestigd.

De voorzitter: Mevrouw Brusseel heeft het woord.

Ann Brusseel (Open Vld): Minister, ik dank u voor uw antwoord, waar ik zeer tevreden mee ben. Ik stel ook samen met u vast dat er de afgelopen jaren heel veel is gedaan opdat men op een vlotte manier aan alle nodige informatie kan komen, hetzij over de inhoud zelf, hetzij over de achtergrond en organisaties die kunnen ondersteunen. De ondersteuning vanuit Sensoa is heel duidelijk, dus ik begrijp ook niet waarom een school nog een beroep doet op organisaties waarvan het doel en de aard niet altijd zo duidelijk zijn. Dat lijkt me immers een

van de problemen te zijn. Toen ik hierover in 2013 met iemand van de Onderwijskoepel van Steden en Gemeenten (OVSG) sprak, die me belde naar aanleiding van een krantenartikel, dan zei die me dat de meeste scholen zich van geen kwaad bewust zijn, dat ze eigenlijk niet altijd goed weten wat ze binnenhalen. Soms verloopt het uitnodigen van een dergelijke organisatie enkel via de leerkracht, en is de directeur dan niet op de hoogte.

Een andere bemerking die ik heb gehoord, is dat bepaalde externe organisaties geld vragen om seksuele en relationele vorming te geven op school, terwijl andere instanties dat niet doen. Het Wonder van het Leven zou dus blijkbaar gratis naar de scholen komen. Als men natuurlijk een bepaalde boodschap die niet meer populair is, er per se nog in wil krijgen in de 21e eeuw, dan is het misschien handig om gratis te werken, denk ik dan. Je kunt van die andere organisaties en instanties niet verwachten dat ze hun werking op haar kop zetten en dat plotseling gratis gaan aanbieden.

Ik meen dat we ernstig moeten blijven omgaan met dit thema. Minister, we zien inderdaad dat dit vandaag zeer actueel is, dat dit meer dan ooit nodig is, en dat je niet je eigen gezin of je eigen kinderen als maatstaf kunt nemen voor al wie tegenwoordig in ons land leeft. Het is dus ontzettend belangrijk om dat goed te doen. De zaken gaan inventariseren zou inderdaad weer voor meer administratieve last zorgen. Ik vraag me echter wel af in welke mate de inspectie zich op dat thema richt, vooral als het gaat over de lagere scholen. Dat lijkt me immers volgens de inspectie niet een issue te zijn. Misschien kunt u me daar meer over vertellen, want ik heb nog niet vaak gehoord dat de inspectie daarover valt. Wat ik zeer pertinent vind, is dat u zegt dat alle leerkrachten voldoende zouden moeten zijn geschoold wat dit thema betreft. Ik vind dat ook, maar er blijkt een bepaalde schroom te bestaan, zodat dat nog niet het geval is. Ik kan me niet voorstellen dat een volwassen vrouw anno 2016, wanneer ze Het Wonder van het Leven in haar klas hoort, zegt dat dit eigenlijk strookt met de realiteit, dat wachten tot het huwelijk de beste remedie is tegen alle kwalen. Met alle respect voor het huwelijk, maar ik meen niet dat je seksueel overdraagbare aandoeningen tegenhoudt door het huwelijk. Dat weten we allemaal. We kunnen er hier om lachen, maar zoiets verkondigen, lijkt me niet juist.

Geef dat bijvoorbeeld in mijn wijk in Anderlecht mee aan de kinderen die alleen te horen krijgen dat het maagdevlies bewaard moet blijven en voor de rest niets, dan noem ik dat behoorlijk onverantwoord. Dat kan voor mij echt niet. Het is nodig om niet alleen, zoals u zegt, minister, alle leerkrachten deskundig te maken in dit thema, maar om ook te vragen aan de inspectie om hieraan meer aandacht te besteden bij de bezoeken aan lagere en middelbare scholen.

De voorzitter: Mevrouw Meuleman heeft het woord.

Elisabeth Meuleman (Groen): Minister, op het moment van de feiten waren we ook geschokt dat zoiets nog mogelijk was anno 2015. We hadden drie dingen gevraagd, en die zijn in overeenstemming met wat mevrouw Brusseel vandaag aanhaalt. U hebt er ook grotendeels op geantwoord.

We moeten inderdaad proberen in kaart te brengen en op te lijsten welke organisaties beter niet op scholen komen in welke vorm of onder welke dekmantel dan ook. U zegt dat u een communicatie hebt opgezet via Schooldirect. Ik denk dat dat een goede zaak is. Schooldirect biedt handvatten aan en ook dat is een goede zaak. Het klopt dat die verenigingen soms van naam veranderen, en dan zijn handvatten meer geschikt. Maar als ze gekend zijn, zou het toch nuttig zijn om de communicatie wel op jaarlijkse basis te herhalen. Er kan op worden gewezen dat het organisaties zijn waarmee men maar beter niet samenwerkt. Het lijkt me nuttig om er regelmatig over te communiceren, want het feit dat ze

nog steeds binnen geraken, toont toch aan dat het voor scholen niet altijd even evident is en dat sommige organisaties nog steeds door de mazen van het net glijpen doordat ze aantrekkelijk overkomen of goedkoop zijn.

Het probleem is inderdaad breder. Ik moest toch ook even mijn wenkbrauwen fronsen toen u zei dat elke leerkracht voldoende geschoold is of voldoende geschoold zou moeten zijn – ik had “is” verstaan. Wij hebben in onze pers-mededeling na de feiten ook gevraagd om er zeker voor te zorgen dat er voldoende nascholing is, dat leerkrachten voldoende ondersteund worden om op het moment dat het relationele, het seksuele, de genderdiversiteit en het pluralisme aan de orde zijn. We vroegen dit nog voor Keulen, maar het was al duidelijk dat we in een context terecht zijn gekomen waarbij het absoluut niet meer zo evident is om op de vragen te antwoorden en om vlot te reageren op de verschillen die bestaan. Dit wordt hoe langer hoe meer een belangrijke discussie.

Onze senator Petra De Sutter is daarover op de televisie geweest. Ze pleit ervoor om de vorming inzake seksualiteit een stuk breder te maken dan nu. Ik weet dat ik niet mag veralgemenen en dat er ook goede scholen zijn, maar in sommige scholen wordt seksuele opvoeding nog altijd beperkt tot het tegengaan van ongewenste zwangerschappen en soa's. Het moet veel breder zijn en ook relationele aspecten en diversiteit bevatten.

Wanneer we de discussie over de eindtermen zullen voeren, is dit ook een aspect dat we moeten durven te bekijken. De hele discussie over seksualiteit is zo cruciaal aan het worden. En het gaat dan niet over de enge seksualiteit, maar over de brede seksualiteit, inclusief de vele genderissues. We moeten dit alles serieus gaan bekijken.

De voorzitter: Mevrouw Gennez heeft het woord.

Caroline Gennez (sp.a): Voorzitter, minister, ik wil me helemaal aansluiten bij mevrouw Meuleman. Ook ik wil laten opmerken dat in een aantal scholen de seksuele opvoeding nog altijd te veel verengd wordt tot de fysieke aspecten ervan in de les biologie. Ondertussen moeten we dit veel breder bekijken: ook het relationele aspect en genderissues moeten aan bod komen. Ik weet dat dit niet in alle scholen het geval is, we mogen er ook geen karikatuur van maken, maar toch nog in te veel scholen anno 2016.

Ik zou er ook een lans voor willen breken om er in de eindtermendiscussie aandacht voor te hebben om het breder te bekijken. Misschien is het een ideaal topic om onder te brengen in het vak LEF of Levensbeschouwing, Ethiek en Filosofie. Dat vak zou de effectieve levensbeschouwingen kunnen vervangen. Kinderen zouden moeten leren discussiëren over aspecten van ons samenleven in diversiteit. Het betreft aspecten die misschien moeilijker bekken en waar men soms rond fietst door een fout politiek sérieux. Laten we die taboes wegwerken, laten we ruimte voor dialoog maken. We moeten dit breder zien dan het fysieke. Vooral de dialoog over en het relationele aspect van seksuele opvoeding moeten worden meegenomen.

De voorzitter: Mevrouw Celis heeft het woord.

Vera Celis (N-VA): Voorzitter, ik zou heel graag ter aansluiting van de collega's willen verwijzen naar het feit dat er een enorme evolutie is geweest, en dat is zeker het geval in de scholen in de Kempen. Als ervaringsdeskundige kan ik niet bevestigen wat mevrouw Meuleman aangaf. Uiteraard is het zo dat er een theoretisch kader is. Er zijn eindtermen die moeten worden gehaald. Er is een inspectie die controleert.

Ik heb het geluk gehad 28 jaar biologieles te kunnen geven. Als ik de evolutie alleen nog maar in de handboeken bekijk en zie wat er jaar na jaar is veranderd is... Steeds stond er een erratum bij elk hoofdstuk. Het betrof niet alleen het

fysieke of de theoretische kennis over het voortplantingsstelsel. De kwestie werd in een ruimer kader benaderd. Er werden linken gemaakt met organisaties die er expertise in hadden. Er waren ook heel mooie illustraties. Eertijds was dat natuurlijk een diamontage, later is dat een filmopname geworden.

In plaats van te stellen dat er organisaties zijn die door de mazen van het net glippen, denk ik echt dat we kunnen stellen dat er een heel ruim kader aanwezig is waarvan de scholen gebruik kunnen maken. Ze kunnen er inderdaad op gecontroleerd worden. Dat wilde ik ter vervollediging van het verhaal van de collega's nog even kwijt.

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Mevrouw Celis, ik ben heel blij met uw toevoeging. Ik herhaal dat ik vind dat elke leerkracht in staat zou moeten zijn om daarover voldoende geschoold te zijn. Ik ben het ermee eens dat lesgeven in seksuele opvoeding veel meer betreft dan de biologische handelingen en de anatomie van het lichaam. Er moet een veel breder kader zijn.

Het is cruciaal dat we ten aanzien van de jongeren rekening houden met de heel sterk geëvolueerde realiteit. Wat gebeurd is met Pro Vita zou eigenlijk een rariteit moeten zijn. Ik was zo blij met de toevoeging van mevrouw Celis, want we zien dat heel veel scholen er op een heel moderne en actieve manier werk van maken. We mogen natuurlijk niet blij zijn dat de meeste scholen het doen, ze moeten het allemaal doen. Het is zo belangrijk.

Deze ochtend hebt u allemaal de berichtgeving gehoord over de gebeurtenissen in Keulen. We hebben eventjes een rondvraag gedaan in onze OKAN-secundaire scholen. Ik was aangenaam verrast over hoeveel OKAN-scholen brochures hebben over relationele opvoeding, over omgang met elkaar. Dit heeft er naast het taalonderricht al een vaste stek gekregen. Dit zal in de komende periode nog veel belangrijker worden, zeker na de erkenning van vluchtelingen. Als de kinderen bij ons schoollopen, zullen we nog meer inspanningen moeten doen voor ons maatschappijmodel, onze waarden en cultuur, de manier waarop man en vrouw gelijkheid hebben verworven in onze maatschappij, het respectvol met elkaar omgaan, daarin volg ik mevrouw Gennez. We zullen er nog meer aandacht aan moeten besteden.

Over de vraag of dit betekent dat de levensbeschouwing weg moet, deel ik de mening van mevrouw Gennez niet. Maar de vraag of we alles nu moeten vervangen door LEF is een heel ander debat.

Dat seksuele opvoeding veel meer is, veel breder gaat in de richting van relaties en respectvol omgaan met elkaar, daarmee ben ik het volledig eens. Zeker in het eindtermendebat zullen we daar rekening mee moeten houden. We moeten ons hierop voorbereiden, rekening houdende met een veel meer gekleurde samenleving dan die van twintig jaar geleden.

De voorzitter: Mevrouw Brusseeel heeft het woord.

Ann Brusseeel (Open Vld): Ik kan besluiten met te zeggen dat ik die conclusies enorm waardeer, en dat ik onderschrijf dat de eindtermen voor ons een belangrijke opportuniteit zijn om alles wat hier is gezegd te onderstrepen. Minister, ik ben zeer tevreden want ik heb meer antwoorden gekregen op deze vraag dan toen ik ze de vorige keer, in 2013, stelde. Ik ben alvast optimistisch gestemd. *(Opmerkingen van Jos De Meyer en minister Hilde Crevits. Gelach)*

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Elisabeth Meuleman aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over het verstrekken van onderwijs aan kinderen van anderstalige nieuwkomers en vluchtelingen in opvangcentra – 579 (2015-2016)

Voorzitter: mevrouw Kathleen Helsen

De voorzitter: Mevrouw Meuleman heeft het woord.

Elisabeth Meuleman (Groen): Voorzitter, ik heb deze vraag een tijdje geleden ingediend. Ze is ondertussen al wat achterhaald. Dit is echter geen pleidooi om conceptnota's niet te behandelen omdat de vragen om uitleg daardoor blijven liggen, zoals we vanmorgen eventjes hebben besproken.

Ik denk dat mijn vraag nog wel een aantal relevante elementen bevat. Ik ga ze stellen en dan misschien nog wat aanvullingen doen omdat u ondertussen met betrekking tot vluchtelingen en cijfers daarover wel wat zaken hebt gecommuniceerd bij het begin van het nieuwe jaar.

We hebben heel wat nieuwe asielcentra op het grondgebied. Het aantal leerplichtige kinderen en jongeren in collectieve opvangcentra is in september gestegen naar 1340, van wie 500 kinderen jonger dan 5 jaar zijn. Dat zijn er bijna 400 meer dan eind augustus. Ondertussen, minister, hebt u de nieuwe cijfers bekendgemaakt. Zoals verwacht, liggen die nog heel wat hoger dan in september, wat uiteraard logisch is. Daarnaast waren er toen ook 1562 leerplichtige leerlingen in de lokale opvanginitiatieven.

Vlaanderen bereidt zich al een tijdje voor op de impact van de vluchtelingen crisis op het onderwijslandschap. U voerde als minister van Onderwijs eerder al overleg met de onderwijskoepels, de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten (VVSG), Fedasil en het Rode Kruis. Er is ook al in maatregelen voorzien, gaande van middelen voor mobiele units tot een geplande versoepeling van de regels voor onthaalonderwijs. Toen wisten we nog niet wat er uit de bus ging komen. Ondertussen is dat wel al het geval. Het is duidelijk dat kinderen die in een nieuw land aankomen, het best naar school kunnen gaan in de gemeente waar ze wonen. Een lang traject tussen woonplaats en school betekent praktisch een hele klus voor de ouders, en lange vermoeiende dagen voor ouders en kinderen. Ook het busvervoer is niet zo evident, daarover hebben we ook al een discussie gehad. Bovendien komt het zeker en vast de integratie ten goede als men tussen de lokale bevolking onderwijs kan volgen.

Wij ontvangen ook signalen van scholen in Brussel en de Rand dat er geen capaciteit zou zijn voor de opvang van anderstalige nieuwkomers. Scholen in de Rand sturen kinderen van vluchtelingen naar Brussel en misschien ook omgekeerd. Dat is geen goede zaak.

Daarnaast blijkt dat er hier en daar ook in de asielcentra in onderwijs wordt voorzien. Zo komen er in het asielcentrum van Weelde twee containerklasjes van de gemeentelijke basisschool, om kinderen taalbad en onderwijs te geven op de site zelf. Het is niet helemaal duidelijk wat het Vlaams beleid hierrond is.

Hoeveel leerplichtige kinderen verblijven er intussen in de collectieve opvanginitiatieven, hoeveel in de lokale opvanginitiatieven? Wij blijven natuurlijk voorstander van een zo groot mogelijke spreiding en opvang in lokale opvanginitiatieven. Wat zijn de cijfers ondertussen? U hebt ze al gegeven, maar misschien kunt u ze nog eens geven. Hoe zit het met de spreiding? In welke mate wordt er overlegd met het federale niveau om de opvang van leerplichtige kinderen te coördineren? Hoe staat u tegenover het gegeven dat in bepaalde asielcentra het

onderwijs binnen de 'muren' van de centra zal worden verstrekt, in plaats van de kinderen in de buurt naar school te laten gaan? Bent u het ermee eens dat het absoluut in het belang van een kind is dat het onderwijs kan volgen in de gemeente waar het woont? Hoe zult u ervoor zorgen dat kinderen van vluchtelingen of anderstalige nieuwkomers terecht zullen kunnen in een school in de gemeente waar ze wonen? Kunnen of moeten scholen in overcapaciteit gaan om hiervoor te zorgen? Over mijn vraag over het Onthaalonderwijs Anderstalige Nieuwkomers (OKAN) voor kleuters weten we ondertussen meer.

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Collega's, ik wil eerst mijn enorme appreciatie uitdrukken voor de manier waarop de leerkrachten omgaan met de uitdaging waarvoor ze vandaag staan. Het is niet zo evident om jonge kinderen die aankomen in ons land, onderwijs te verschaffen. Ze hebben op hun reis hierheen vaak heel wat meegemaakt. Ik zie dat leerkrachten op een fantastische manier omgaan met die zeer grote uitdaging. Daarom zijn ze waarschijnlijk ook leerkracht geworden.

Mevrouw Meuleman, ik probeer zo actueel mogelijke antwoorden te geven. Maar de cijfers passen zich natuurlijk om de zoveel weken opnieuw aan.

Het totaal aantal minderjarigen in het opvangnetwerk, collectieve en lokale opvanginitiatieven samen, steeg van 5980 in september naar 6657 in oktober en naar 8175 eind november 2015. De cijfers van eind december heb ik nog niet definitief. 1747 van deze minderjarigen, of 21 procent, zijn niet-begeleide minderjarigen. Dat is een zeer hoog aantal. De overige 6428 minderjarigen verblijven hier in gezinsverband. Daarmee is voor het eerst het aantal van juli 2012 overschreden. Toen waren er 7926. Ten opzichte van juli 2015 is er een toename van 3394 minderjarigen. Dit aantal ligt dus iets hoger dan het aantal dat als anderstalige nieuwkomer zal instromen in ons onderwijs. Dat komt doordat ook de kindjes jonger dan 2,5 jaar in dat cijfer zijn opgenomen. Eind november verbleef ongeveer twee derde van de minderjarigen in collectieve opvanginitiatieven, en een derde in lokale opvanginitiatieven. Het gaat om respectievelijk 2461 en 1376 kinderen. Het totale aandeel van de minderjarigen in het opvangnetwerk bedroeg eind november 28 procent. Dat is meer dan we initieel hadden gedacht. Het aandeel minderjarigen in de collectieve opvangcentra varieert zeer sterk. We zijn aanvankelijk uitgegaan van ongeveer 15 procent minderjarigen, maar we zien dat er in de feiten verhoudingsgewijs meer kinderen zijn. Het aandeel kinderen is groter dan aanvankelijk gedacht.

Er is zeer regelmatig overleg met mijn federale collega en zijn diensten. Onze administraties werken heel nauw samen met de verantwoordelijken voor de opvangcentra van Fedasil en het Rode Kruis. Als er een asielen centrum start, kan men rekenen op de ondersteuning van een deskundige van het Lokaal Overlegplatform (LOP). We hebben ervoor gezorgd dat dit ook mogelijk is buiten de LOP-gebieden. Zij gaan het overleg aan met de onderwijspartners en het lokaal bestuur over de opvang en spreiding van leerlingen over lokale scholen. Ik weet dat we hier al vaak hebben gediscussieerd over de LOP's, maar in deze omstandigheden blijkt de meerwaarde van LOP-deskundigen om scholen samen te zetten en om expertise te verspreiden, zeer groot. We maken het nu aan den lijve mee hoe LOP-deskundigen het verschil aan het maken zijn.

U weet dat ik ook een structureel overleg heb met de onderwijskoepels, Fedasil, het Rode Kruis en de VVSG. Mevrouw Meuleman, u verwijst daar ook naar. We hebben twee vergaderingen gehad. Een ervan was op het eind van het jaar, met de laatste cijfers. U weet dat de federale overheid om de zoveel weken beslist waar de nieuwe collectieve opvangcentra opengaan. Er wordt onmiddellijk een screening gemaakt: waar liggen de scholen, wat zijn de plussen en minnen, hoeveel kinderen

zijn er? Ik had het liever anders gehad, maar we weten nooit op voorhand hoeveel kindjes er naar een opvangcentrum gestuurd zullen worden. De mensen gaan met de bus naar het opvangcentrum. Het is pas wanneer ze daar aankomen, dat men zicht krijgt op de samenstelling: hoeveel kinderen, hoeveel volwassenen. We zouden het liever anders hebben, maar het is zo. Dat neemt niet weg dat de LOP-deskundigen, zodra ze weten dat er ergens een nieuw centrum wordt geopend, onmiddellijk gaan samenzitten met de scholen om proactief te bekijken welk aanbod er kan worden georganiseerd en hoe de problemen kunnen worden aangepakt.

Op het eerste en het tweede overleg waren alle actoren het erover eens dat het van belang is dat kinderen uit de asielcentra ingeschreven kunnen worden in de omliggende scholen. Gelet op de vermoedelijke hoge erkenningsgraad hebben we er als samenleving ook alle belang bij dat die kinderen zo snel mogelijk opgenomen worden in de samenleving. De school is daarvoor de uitgelezen plaats.

Iedereen maakt daarbij meteen ook de kanttekening dat het haalbaar moet zijn. Denk maar aan de dagelijkse verplaatsing en de nood aan beschikbare capaciteit. Ik deel uiteraard uw overtuiging, collega Meuleman, dat de eerste oplossing altijd is om kinderen naar de lokale scholen te sturen, en dat het inrichten van onderwijs op het terrein pas te overwegen valt als het onredelijk wordt om ze heel ver weg te sturen of als het tijdelijk is om oplossingen uit te werken.

Er zijn een aantal plaatsen waar de afstand tussen het asielcentrum en de scholen moeilijk overbrugbaar is, maar de LOP-mensen proberen maximaal het nodige te doen om in de omliggende scholen plaatsen te vinden. Ook Fedasil en het Rode Kruis ondersteunen zeer sterk het inschrijven van de kleuters en leerplichtige kinderen in de scholen.

Ook in Weelde werd een oplossing gezocht binnen het lokale onderwijsaanbod. In Weelde verbleven eind november 117 minderjarige asielzoekers. De militaire basis waar het asielcentrum gevestigd is, ligt afgelegen. De basisschool van Ravels is van daaruit zeer moeilijk bereikbaar. De scholen in Turnhout vangen bovendien al leerlingen op van andere asielcentra. En dus is er in Weelde ook gekozen voor een onderwijsaanbod op de site. Ook in Koksijde ligt die piste op tafel, om dezelfde reden van moeilijke bereikbaarheid en een beperkt aantal scholen dat de leerlingen kan opnemen.

Vandaag stond er nog een artikel in de krant over Sijsele, waar men ook onderwijs op de site heeft ingericht. Het was aanvankelijk totaal niet de bedoeling dat er onderwijs zou worden ingericht in Sijsele, omdat het een doorgangscentrum zou zijn. Maar na enkele weken stelde men vast dat mensen daar langer verbleven en heeft men ook een onderwijsaanbod gedaan op de site. Vandaag zijn er ook ouders die kijken of de kinderen buiten de site naar school kunnen gaan.

Ik benadruk nog eens dat dat niet de eerste piste is die overwogen wordt. Het is altijd een piste die pas in beeld komt als het bijzonder moeilijk is om andere oplossingen te vinden.

Ik onderschrijf nogmaals het principe dat leerlingen maximaal moeten kunnen instromen in het reguliere onthaalonderwijs. Dat is meteen ook de reden waarom in het basisonderwijs elke school onthaalonderwijs kan organiseren. Anderstalige nieuwkomers behoren ook tot de overcapaciteitsgroepen. Los van de vraag of scholen al dan niet verplicht zijn, zien we dat er een heel hoge bereidheid is van scholen om op dit ogenblik inspanningen te leveren. Maar we moeten wel het draagvlak in oenschouw blijven nemen.

Ik onderschrijf ook het principe van een school binnen de gemeente, maar kan en zal scholen niet verplichten. Ik vind het van belang dat maximaal via de LOP-deskundigen gekeken wordt om een oplossing te vinden binnen een behoorlijke straal.

Voor het secundair onderwijs is het OKAN-aanbod geclusterd. Ook daar is het van belang dat er voldoende aanbod is. U weet dat wij, dankzij de ingreep van het parlement, de programmatieregels hebben versoepeld. Wij hebben daarna zeer hard gewerkt en hebben ook in de kerstvakantie een aantal scholen toelating gegeven om een OKAN-aanbod secundair onderwijs te organiseren.

Er zijn vandaag 116 scholengemeenschappen, waarvan er op 1 september 2015 34 OKAN aanboden, soms binnen meerdere scholen. Van de 82 scholengemeenschappen die begin dit schooljaar nog geen OKAN-aanbod hadden, zijn er nu al 19 scholengemeenschappen die een programmatieaanvraag hebben ingediend om nog dit schooljaar een OKAN-aanbod in te richten. Ik heb er al 15 laten goedkeuren door de Vlaamse Regering. Een aantal scholen zijn op 4 januari gestart, de overige starten in de komende weken. Op dit moment lopen er ook nog 4 aanvragen bij de administratie.

We stellen dus ook binnen ons secundair onderwijs een grote bereidheid vast om onthaalonderwijs te organiseren. Het is van belang dat we een Vlaanderendekkend aanbod krijgen, waardoor elke anderstalige nieuwkomer binnen een redelijke afstand een aanbod krijgt. Ik wil ook nog eens onderstrepen dat dat aanbod ook goed is voor de kinderen die al in het reguliere onderwijs school lopen. Als je een OKAN-aanbod hebt, creëer je een onthaalperiode waarin kinderen kunnen wennen, waarin je kunt kijken wat het profiel van het kind is, of het bijvoorbeeld al een hoge scholing genoten heeft waar het vandaan komt. Het gaat om een heel diverse groep kinderen. Je hebt die periode dus echt wel nodig om dat goed te kunnen bekijken.

Wat de kleutertjes betreft, collega Meuleman, hebben we een beslissing genomen en de keuze gemaakt om extra werkingsmiddelen toe te kennen.

De voorzitter: Mevrouw Meuleman heeft het woord.

Elisabeth Meuleman (Groen): Minister, ik ben blij dat u nog eens een overzicht hebt gegeven en bent ingegaan op een aantal bezorgdheden waar we toch mee zitten. Ik ben blij dat u maximaal inzet op schoolgaan in de buurt en op geïntegreerd school lopen op onze scholen die er zijn.

Ik wil ook wel eens mijn appreciatie uitdrukken voor de inspanningen die men doet op het veld, hoe men steeds weer bereid is om oplossingen te zoeken voor soms grote groepen kinderen voor wie men een plaats moet vinden. Er stond op 18 december 2015 in De Standaard een artikel waar ik bijna de tranen van in de ogen kreeg, over een school waar men zei dat het ontzettend zwaar was geweest, dat men plaatsjes had moeten zoeken, maar nog veel meer dan dat. Het gaat inderdaad vaak om kinderen die getraumatiseerd zijn, die soms absoluut geen schoolse ervaring hebben. Dan is men blij als men er iets van interactie uit krijgt. Soms krijgt men het kind tijdens de knutselles wel mee, maar op andere momenten voelt men dat het er nog te veel buiten staat en dat het kind zo geraakt is door wat het heeft meegemaakt. Dan is het voor de leerkrachten ontzettend moeilijk om daarmee om te gaan.

Wat onze scholen doen, vind ik bijzonder moedig en mooi. Net daarom moeten we hen vanuit het beleid zo veel mogelijk ondersteunen. Ik was door dat verhaal ook wel gesterkt in het feit dat het niet alleen om taal gaat. Taal is een extreem belangrijk aspect, maar er is zoveel meer dat men moet doen in die OKAN-klassen en dat belangrijk is. Eerst en vooral moet het welzijn op de een of andere manier gegarandeerd worden. Dat vertrouwen moet herwonnen worden, voordat je met die kinderen aan de slag kunt. Vaak is dat door knutselactiviteiten en door ze op die manier te proberen te prikkelen. Ik vond dat heel mooi.

Er waren op 5 januari een aantal artikels in de pers, toen u de laatste cijfers had bekendgemaakt. Daaruit bleken er nog een aantal knelpunten, die ik nog wilde oplijsten. Er is inderdaad de onvoorspelbaarheid. De mensen uit Ursel wisten

bijvoorbeeld totaal niet om hoeveel het kinderen het uiteindelijk zou gaan, wat het moeilijk maakt. U hebt daarop ingespeeld en gezegd dat u pas op het moment zelf weet over hoeveel kinderen het effectief zal gaan. Ik weet niet of daar iets aan te doen is. Hoe sneller men het weet, hoe gemakkelijker.

Ten tweede was er de vraag naar leerkrachten. Op dat moment heeft men dan plots een pak leerkrachten nodig, die onmiddellijk inzetbaar moeten zijn. Het is soms moeilijk om die te vinden. Ik weet dat het niet evident is om daar oplossingen voor te vinden.

Op het moment dat die mensen geregulariseerd zijn, beginnen zij bovendien vaak te verhuizen en trekken ze naar grote steden. Dat bleek ook uit een aantal artikels. Op dit moment is er in Antwerpen en Gent bijvoorbeeld nog niet echt een probleem en kunnen kinderen opgevangen worden, maar men vreest wel dat er vanaf volgend schooljaar, als de mensen die nu in de collectieve opvang of in lokale opvanginitiatieven zitten, zich zullen verspreiden en naar de grote steden zullen trekken, misschien wel een probleem zal komen in Antwerpen en Gent. Naast de korte termijn zijn dus ook de middellange en de lange termijn belangrijk om mee bezig te zijn. Ik weet dat u er op dit moment druk mee bezig bent, maar het is zeker iets dat we niet mogen loslaten. Er zal ook voor de langere termijn en voor september 2016 in onze steden voldoende proactief op moeten worden ingespeeld.

De voorzitter: De heer Van Dijck heeft het woord.

Kris Van Dijck (N-VA): Het is moeilijk proactief in te spelen op iets totaal onbekends. Minister, ik neem aan dat u geen kristallen bol hebt, maar zoals verschillende collega's hier hebben aangehaald, betreft het hier een omvangrijke taakstelling, die heel correct en punctueel moet gebeuren. Op dit moment leveren leerkrachten enorme inspanningen. Het is echter moeilijk in te schatten waar die jongeren straks zullen terechtkomen.

Ik heb vernomen dat er op sommige plaatsen, vooral in de grote asielcentra, discussie is met betrekking tot het leerlingenvervoer. U haalde het voorbeeld aan van Weelde, waar onderwijs verstrekt wordt in het asielcentrum. Dat is niet ideaal, maar soms kan het niet anders en moet men roeien met de riemen die men heeft. Er moeten afstanden worden afgelegd om tot een degelijke spreiding te komen, maar er zijn blijkbaar discussies over wie waarvoor verantwoordelijk is op financieel vlak. Ik had daar graag toch wat duiding over.

De voorzitter: De heer De Meyer heeft het woord.

Jos De Meyer (CD&V): Ik sluit me aan bij de waardering die hier voor de overheid en het onderwijs werd geuit. Minister, hoever staat het overleg met de federale overheid aangaande het leerlingenvervoer? Is er intussen een oplossing? Mevrouw Meuleman heeft het over een school in de gemeente, maar het zou correcter zijn het te hebben over een school in de omgeving.

Ik geef het voorbeeld van mijn eigen stad, Sint-Niklaas. We hebben sinds jaren een opvangcentrum voor asielzoekers in het centrum van de stad. De kinderen uit dit centrum lopen uiteraard school in de stad. We hebben sinds kort ook een opvangcentrum aan de rand van de stad. De meeste van deze kinderen worden opgevangen in scholen in Sint-Niklaas, maar aangezien het centrum gelegen is aan de rand van de stad wordt een deel van hen ook in Beveren opgevangen.

Het is een kwestie van de zaken correct te formuleren, maar ik merk dat mevrouw Meuleman het er volledig mee eens is.

De voorzitter: Mevrouw Gennez heeft het woord.

Caroline Gennez (sp-a): Minister, ik heb een schriftelijke vraag gesteld over de spreiding van nieuwkomers over de verschillende scholen en onderwijsniveaus in Vlaanderen.

Ik kreeg een overzicht en een lijst van de nieuwe aanvragen rond OKAN. U had zich geëngageerd om met de federale staatssecretaris voor Asiel en Migratie na te gaan of het mogelijk zou zijn jongeren die een bevel krijgen het grondgebied te verlaten hun schooljaar te laten afmaken. Er was hier in de commissie een groot draagvlak, ook Open Vld-collega De Ro deelde die bezorgdheid. Uit het schriftelijk antwoord blijkt echter dat er federaal niet veel openingen zijn.

Kunnen we vanuit de commissie deze vraag herbevestigen of is die deur volledig dicht en is er geen ruimte voor negotiatie? Het is belangrijk ook positieve voorbeelden van succesverhalen te brengen. Het nieuwe spoeddecreet werd met grote instemming goedgekeurd. Vandaar mijn vraag of er door de minister en vanuit deze commissie nogmaals kan worden op aangedrongen.

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Er is in de eerste plaats de onvoorspelbaarheid. Ik heb spijtig genoeg geen kristallen bol. Als het kan is het natuurlijk de bedoeling dat de mensen naar een lokaal initiatief gaan, maar er zijn er veel die naar een collectieve opvang gaan. Men weet het pas wanneer ze van de bus stappen. Ik vrees dat daar weinig aan te veranderen is. Het is trouwens ook de zorg van de staatssecretaris.

Bij de leerkrachten stel ik grote bereidheid vast om mee te werken. De voorzitter liet me zopas weten dat ook gepensioneerde leerkrachten zich aanmelden om te helpen in OKAN. Dat is natuurlijk schitterend.

Er is de periode na de erkenning, maar er is ook de post-OKAN-periode. Na de erkenning zullen sommige mensen nog een tijdje in de collectieve opvang blijven en anderen zullen verhuizen. Degenen die in een lokale opvang verblijven, zullen misschien al een band hebben met de stad of de gemeente. We vermoeden dat er een aantal naar de grotere steden zullen trekken, waar uiteraard heel wat expertise bestaat inzake het omgaan met anderstaligen, maar de druk is daar nu al heel groot. Er zal dus volop moeten worden geïnvesteerd in vervolgcaches na de OKAN-periode.

Ik ben daar alert voor en hoop dat we een goede spreiding kunnen behouden. Nu wordt in Vlaanderen wel aan een hoog tempo expertise opgebouwd op plaatsen waar er vroeger helemaal geen expertise was. Dat is positief. Het is bijvoorbeeld een goede zaak voor de lerarenopleiding. Het is goed dat elke leerkracht in Vlaanderen opgeleid wordt om met een divers publiek om te gaan.

De Vlaamse Regering heeft een beraadslaging gehouden over het leerlingenvervoer, namelijk over het voorstel dat alle kosten voor leerlingenvervoer met een afstand van minder dan 4 kilometer gedragen worden door de federale overheid. De kosten voor een afstand van meer dan 4 kilometer, worden gedragen door de Vlaamse overheid. Morgen is er hierover overleg met collega Francken.

Er moet inderdaad een oplossing gevonden worden op maat van elke site. Fedasil, het Rode Kruis en de scholen zijn hiervoor het best geplaatst, maar de financiering moet er natuurlijk zijn.

Ik moet eerlijk bekennen dat ik daar de laatste maanden geen gesprekken meer over heb gehad. Ik moet op mijn kabinet navragen wat de precieze stand van zaken is. We bekijken momenteel hoe we de uitdaging van de vluchtelingenstroom op de beste manier kunnen aanpakken.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Vera Celis aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over de zorgwekkende cijfers aangaande leerkrachten en directieleden met psychosociale problemen – 594 (2015-2016)

Voorzitter: mevrouw Kathleen Helsen

De voorzitter: Mevrouw Celis heeft het woord.

Vera Celis (N-VA): Minister, u zult niet verrast zijn over dit thema, maar ik heb daar dit jaar nog geen vraag over gesteld. Ik vond het dan ook het moment om dat vandaag te doen. *(Gelach)*

De problematiek rond psychosociale aandoeningen in het onderwijs heeft nogmaals een triest hoogtepunt bereikt. Dat is de conclusie die we kunnen trekken uit de nieuwste cijfers rond het psychisch ziekteverzuim in het onderwijs. Terwijl in 2013 nog 33,5 procent van de ziektedagen in het onderwijs toe te schrijven was aan psychische problemen, lag dat cijfer in 2014 op 36,4 procent. Het is een trend die maar blijft doorgaan.

Depressies, burn-outs, stress enzovoort vormen het resultaat van de steeds groter wordende druk die op de schouders van het onderwijspersoneel terechtkomt. De grootste risicogroepen zijn al enkele jaren bekend: oudere leerkrachten en vooral mannen in het secundair onderwijs. Om maar niet te spreken van de directieleden. Ze zijn weliswaar minder ziek zijn dan de leraren maar worden wel vaker getroffen door psychosociale aandoeningen. Voor hen zijn de cijfers nog zorgwekkender: de helft van de ziektedagen zou te wijten zijn aan stress en burn-outs. In het secundair onderwijs loopt dit op tot een schokkende 60 procent.

Iedereen die ooit leerkracht is geweest, weet hoe het komt. Leerkracht zijn, vereist een enorm groot fysiek en mentaal engagement. Daarbovenop komt nog eens de verhoogde druk van de ouders, de onderwaardering van het beroep en de grote druk van de gemeenschap om alle maatschappelijke problematieken op te lossen. Journalist Bart Eeckhout omschreef het heel correct in zijn analyse "de leerkracht is de sociale brandweer geworden".

Tijdens de bespreking van de beleidsbrief hebt u het positieve initiatief genomen om een werkgroep op te richten rond psychosociaal welbevinden van onze personeelsleden. Dit is geen overbodige maatregel: de uitstroom van jonge leerkrachten na hun eerste werkjaren blijft erg hoog en er dreigt een ernstig leerkrachtentekort dat vandaag in sommige regio's zelfs al zeer concreet is.

Minister, hoe interpreteert u de nieuwste cijfers? Kunt u een stand van zaken geven van de ad-hocwerkgroep rond psychosociaal welbevinden? Kunt u een stand van zaken geven van de gesprekken die u levert met de onderwijspartners over het psychosociaal welzijn van leerkrachten? Wat is de stand van zaken van de werkgroep Geïntegreerd Welzijnsbeleid? Plant u nog andere maatregelen om de stijging van de problematiek mogelijks een halt toe te roepen?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Mevrouw Celis, het jaar is nog jong, maar ik begrijp zeer goed dat u deze vraag stelt en dat u mij alert wilt houden.

Op 29 oktober 2015 hebben we hierover in deze commissie een debat gevoerd naar aanleiding van een gelijkaardige vraag om uitleg van uzelf. De cijfers van het nieuwe rapport bevestigen die van de voorbije jaren. Ze baren mij uiteraard

zorgen. Dat is ook een van de redenen waarom de ad-hocwerkgroep met betrekking tot psychosociaal welzijn is opgericht. Meer fundamenteel komt de thematiek van werkbaar werk aan bod in het loopbaanpact, waarover de besprekingen zijn opgestart. Die moeten dit schooljaar worden afgerond.

In de ad-hocwerkgroep bekijken het GO! en de onderwijskoepels, de onderwijsinspectie, de FOD Werkgelegenheid, Arbeid en Sociaal Overleg, de vakorganisaties en mijn administratie hoe de federale wetgeving inzake de preventie van psychosociale risico's kan worden aangepakt. Ik verwacht in het voorjaar een eerste reeks voorstellen. Rond de tafel zijn alle partijen zeer gemotiveerd om met die voorstellen te komen.

U weet dat op federaal niveau aanpassingen werden aangebracht aan de financiering van de Externe Diensten voor Preventie en Bescherming op het Werk (EDPB). De dienstverlening die de scholen van deze diensten kunnen verwachten in ruil voor de betaalde bijdrage, is vastgelegd. Vooral in scholen en organisaties met minder dan 200 personeelsleden die verhoudingsgewijs vaker een beroep moeten doen op de EDPB omdat zij intern niet over voldoende opgeleide preventieadviseurs beschikken of over een preventieadviseur psychosociale aspecten in het kader van pesten, wordt de dienstverlening verruimd binnen een nieuwe tarifiering. Bredere ondersteuning wordt hierdoor mogelijk, bijvoorbeeld op het vlak van psychosociaal welzijn. Dit is een versoepeling en een verbetering.

Er zit uiteraard een grote opportuniteit in het lerarenloopbaandebat voor dit probleem. Vandaar dat we nu volop werken aan een loopbaanvisie en die gefaseerd uitwerken. Hierin staan de opdracht van de leraar, de ondersteuning van beginnende leraren en jobdifferentiatie centraal.

Voor de vraag over de stand van zaken van de werkgroep Geïntegreerd Welzijnsbeleid verwijs ik naar mijn antwoord van 29 oktober 2015. Die werkgroep komt niet meer samen. De ad-hocwerkgroep psychosociale risico's en het loopbaandebat moeten volstaan om alles geïntegreerd te bekijken.

We werken dus op twee plaatsen aan de problematiek. We mogen scholen niet overdonderen, maar moeten zeer concreet te werk gaan. U mag uiteraard elke week een vraag stellen, maar ik vraag u om toch eventjes af te wachten wat de vergaderingen die op stapel staan, opleveren.

De voorzitter: Mevrouw Celis heeft het woord.

Vera Celis (N-VA): Minister, het is absoluut niet mijn bedoeling om daarover elke week vragen te stellen. Het thema ligt me na aan het hart als gevolg van heel wat personen die door omstandigheden thuis zitten. Ze kijken met grote ogen en hoge verwachtingen naar wat hier gebeurt. Ik heb ook een verantwoordelijkheid naar hen om terug te koppelen dat we nog steeds bezig zijn met dit thema, ook u als minister. Die mensen verdienen dat. Het doet me deugd dat dit in de loopbaanvisie uitgebreid aan bod komt. Als er financiële ondersteuning kan bijkomen, dan kan dat al diegenen die nu thuis zitten en alle potentiële 'kandidaten' alleen maar ten goede komen.

Daarnet was er nog een vraag over vluchtelingen. Leerkrachten moeten de opvang garanderen. Daarbij zijn heel wat jonge maar evengoed ervaren leerkrachten betrokken die misschien al een beetje op de toppen van hun tenen lopen. De maatschappij verwacht veel van hen. Dat maakt het allemaal niet eenvoudiger. Waar we preventief kunnen werken en waar er middelen zijn om die preventie nog uit te breiden, is dat meer dan welkom. Ik zal de zaak zeer nauwlettend blijven opvolgen, al is het dan misschien wat meer passief.

De voorzitter: Mevrouw Brusseeel heeft het woord.

Ann Brusseel (Open Vld): Het is belangrijk om in het loopbaandebat aandacht te hebben voor deze problematiek. De cijfers zijn treffend en gaan ons naar het hart. Ik deel de bekommernis van mevrouw Celis.

Vanuit mijn fractie wil ik twee bedenkingen maken. Een tijd geleden werd in een radioprogramma dieper ingegaan op de burn-out. Dat kan ook een teken zijn van een bore-out, een teken dat je je niet meer goed voelt in je job omdat die geen perspectief of uitdaging meer biedt.

Ik denk dat het doorbreken van de vlakke loopbaan ter zake een belangrijk denkspoor is. Het is inderdaad ook nodig om jonge mensen te ondersteunen, maar ook om een zekere flexibiliteit in te brengen in de lerarenloopbaan. Minister, daarom zult u van onze fractie alle steun hebben als u een aantal taboes wilt doorbreken in het loopbaandebat en als u wat out of the box wilt gaan denken om die vlakke loopbaan te doorbreken, om jongeren te ondersteunen en ouderen wat meer uitdaging te bieden.

De rol van de directeurs lijkt me essentieel. Goed leiderschap betekent dat je je team kunt motiveren. In deze materie lijkt dat me erg belangrijk.

De voorzitter: De heer De Meyer heeft het woord.

Jos De Meyer (CD&V): Voorzitter, minister, collega's, al jaren volg ik met grote belangstelling mee deze problematiek. Het is duidelijk dat de voorliggende cijfers zorgwekkend zijn, zeker als het gaat over de psychosociale aandoeningen. De oplossing van werkbaar werk is natuurlijk veel gemakkelijker als je het principe vooropstelt dan als je het concreet moet invullen. Het is duidelijk dat daar ernstig werk van zal moeten worden gemaakt.

Ik wil toch ook even wijzen op de positieve cijfers in het jongste rapport. Zo merken we dat de jongste jaren het nulverzuim, mensen die nooit afwezig zijn, is toegenomen. Als we het eendagsziekteverlof buiten beschouwing laten, dan merken we dat het nulverzuim nog meer is toegenomen. Er zijn dus niet alleen probleemsituaties, maar gelukkig toch ook een aantal positieve elementen.

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Mijnheer De Meyer, ik heb mevrouw Celis al een complimentje gegeven, maar ik ben ook zeer blij met uw laatste toevoeging. Dat is immers juist. Ik heb de cijfers er nog even bijgenomen. We zien enorme verschillen tussen de groepen leerkrachten. Iets minder dan de helft van de personeelsleden is nooit ziek. Dat is een stijging ten opzichte van 2013: toen bedroeg dat 45 procent, in 2014 is dat gestegen naar 47,5 procent. Ook binnen de provincies zien we verschillen. In West-Vlaanderen, dicht bij de zoete zeelucht, is men het minst ziek, met 54 procent. In Antwerpen en Vlaams-Brabant is men het meest ziek: 45 procent is daar nooit ziek.

Nog een positief puntje dat ik hier toch wil onderstrepen, is dat veel vaker dan vroeger leerkrachten van de mogelijkheid gebruikmaken om na een periode van ernstige en langdurige ziekte deeltijds te werken. Ik vind dat een positieve evolutie. Men wil echt wel werken. Dat toont ook aan dat die bereidheid er zeker is.

Wat me grote zorgen baart, is de opvallende stijging van de langdurige afwezigheden wegens ziekte. Je hebt dus een groep die nooit ziek is, je hebt een groep die zeer langdurig afwezig is, en in die groep is er een zeer opmerkelijke stijging. Die is er een beetje overal, maar in de groep van 56-65-jarigen is de stijging het grootst. Bij de oudere groep, die al langer moet werken, zien we dat de uitval dus ook een pak groter is. Je hebt daar inderdaad psychosociale aandoeningen. Dat is evident.

Mevrouw Brussel, u hebt gewezen op de rol van de directies. Die directies baren me ook enigszins zorgen. Ze zijn minder ziek dan de leraren, maar ze zijn oververtegenwoordigd in de cijfers van ziekte om psychosociale redenen. De heer Vandenberghe is er vandaag niet, maar hij heeft al het een paar keer gehad over wat een directeur allemaal moet doen. U hebt dus gelijk als u zegt dat de directeur het verschil kan maken, ook als het gaat over de psychosociale gezondheid van zijn korps, maar de directeur zelf is dan weer bijzonder kwetsbaar op dat vlak in het geheel. Ik heb gevraagd dat men in het loopbaandebat toch ook wel rekening zou houden met de positie van die directeur, en dat men bekijkt op welke manier die kan worden versterkt.

De voorzitter: Mevrouw Celis heeft het woord.

Vera Celis (N-VA): Uiteraard is het heel belangrijk om, naast de stijging van de cijfers, ook de positieve dingen in het verhaal te belichten. Ik denk dat we dan nog eens heel duidelijk kunnen bevestigen dat leerkrachten een enorm groot verantwoordelijkheidsgevoel met zich meedragen. Elke ziektedag moet immers uiteraard worden opgevangen, en heel dikwijls moet dat worden opgevangen door collega's. Daar zijn leerkrachten zich bijzonder goed van bewust. Ik denk echter dat we bij de bespreking van het loopbaanpact nog uitgebreider zullen kunnen terugkomen op deze thematiek en problematiek.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Vera Celis aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over de 'app gap' in het onderwijs – 635 (2015-2016)

Voorzitter: mevrouw Kathleen Helsen

De voorzitter: Mevrouw Celis heeft het woord.

Vera Celis (N-VA): Voorzitter, minister, geachte leden, mijn vraag gaat over de 'app gap' in het onderwijs. De digitale revolutie in onze maatschappij gaat razendsnel, ook voor het onderwijs. Scholen zoeken steeds meer naar een goede balans tussen klassiek onderwijs en het gebruik van digitale leermiddelen in hun lessen. Dat is niet evident. Een recente OESO-studie stelt namelijk dat leerlingen die op school matig gebruik maken van computers, iets betere resultaten halen dan leerlingen die bijna nooit met de computer werken op school. Anderzijds blijkt dan weer dat kinderen die in de klas heel veel werken met de computer, verrassend veel slechter scoren, zelfs als we rekening houden met de sociaal-economische achtergrond van de kinderen. De moeilijke opdracht van de leerkracht bestaat erin om de digitale leermiddelen in te zetten ter versterking van de lesinhoud.

Recent schetste de directeur van de zogenaamde iPadschool uit Blankenberge in de pers de problematiek die daarmee samenhangt: de zogenaamde app gap. Met die term wordt bedoeld dat we weliswaar de nodige technologie in handen hebben om met kinderen en jongeren in de klas aan de slag te gaan, maar dat de inhoud en het cursusmateriaal nog achterblijven. Het is namelijk belangrijk dat technologie niet enkel op zich wordt gebruikt. Een cursus in pdf-vorm op een tablet tonen, bijvoorbeeld, heeft heel weinig meerwaarde. Technologie vormt pas een meerwaarde als je in digitale cursussen kunt doorklikken naar interactieve oefeningen en filmpjes die de lesinhoud ondersteunen en versterken.

Uit een onderzoek blijkt nu ook dat Vlaanderen achterophinkt op het vlak van digitaal cursusmateriaal. De UGent, de KU Leuven en de VUB stelden samen vast dat van de 338 educatieve apps die in Vlaanderen beschikbaar zijn, 86 procent niet inspeelt op de nood aan interactie. Verder zou ook 78 procent zich niet aanpassen aan de leercurve van de leerling. De leerkrachten die daarmee aan de slag gaan,

worstelen daar uiteraard ook mee en zoeken zelf naar goede oplossingen. In de iPadschool van Blankenberge creëren de leerkrachten bijvoorbeeld zelf hun digitale minicursus. Dat vraagt uiteraard heel wat engagement, kennis en tijd.

Minister, wat is uw indruk met betrekking tot de problematiek van de app gap of het achterblijven van aangepast cursusmateriaal voor digitale toepassingen? Hebt u reeds overlegd met de uitgevers en de aanbieders van digitale toepassingen over deze kwestie? Indien dat zo is, wat was dan het resultaat? Welke maatregelen zult u nemen om directies en leerkrachten te ondersteunen bij het toepassen van digitale leermiddelen in de klas? Zult u het werken met digitale leermiddelen extra aan bod laten komen in de lerarenopleiding en de nascholing voor leerkrachten? Kunt u toelichten hoe u dat ziet? Welke plaats neemt deze digitale discussie volgens u in binnen het debat over de nieuwe eindtermen?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Voorzitter, mevrouw Celis, de gegevens waarnaar u verwijst, komen van het EduTab-project. Dat is een onderzoeksproject dat wordt gefinancierd door de Vlaamse overheid, via onze vzw iMinds. De uitvoering ligt bij een consortium geleid door een onderzoeksgroep van de UGent. Zowel uitgevers als scholen hebben vragen met betrekking tot de gewenste vorm en inhoud van digitale leermiddelen, en vragen ook hoe we leerkrachten ter zake maximaal kunnen ondersteunen. Het onderzoek waarnaar u verwijst, heeft precies als bedoeling een wetenschappelijk gefundeerd antwoord te kunnen bieden op de vragen die worden gesteld. Hoe onze uitgeverijen didactisch materiaal ontwikkelen en hoe scholen daar al dan niet gebruik maken, dat behoort tot hun autonomie. Dat wilt u wellicht ook. Anderzijds is het echter ook correct dat de technologische evoluties meer mogelijkheden bieden dan we vandaag benutten. Bij een aantal projecten spelen we daar vandaag al op in. Zo wordt inzake digitale leermiddelen structureel samengewerkt met het Vlaams Instituut voor Archivering (VIAA).

Ik trek jaarlijks een subsidie van 120.000 euro uit voor de educatieve werking. Er lopen hiervoor ook proefprojecten met een tweetal uitgevers om na te gaan hoe digitaal archiefmateriaal kan worden geïntegreerd in de bestaande methodes.

Er zijn ook middelen voor het Gamefonds: 180.000 euro. In samenwerking met de educatieve uitgevers worden leermiddelen ontwikkeld ten behoeve van de Vlaamse scholen.

Er is de educatieve portaalsite KlasCement, die rond de meeste vakken en leergebieden tal van leermiddelen ontsluit op een elektronische manier. We zetten op dat vlak grote stappen.

Er is ADIBIB, het project waarbij digitale versies van de handboeken worden bewerkt om ze leesbaar te maken voor leerlingen met leesbeperkingen. Ook hier is er zoals gezegd een intensieve samenwerking met de educatieve uitgevers.

Tot slot is er de structurele samenwerking met het Kenniscentrum Mediawijsheid, waarbij we eveneens pedagogische dossiers, informatie en leermiddelen worden ontsluiten.

Er is regelmatig overleg tussen mijn administratie en de educatieve uitgevers. Dit gebeurt via de koepelorganisatie Groep Educatieve en Wetenschappelijke Uitgevers (GEWU), een organisatie binnen boek.be. We hebben ook al concrete afspraken gemaakt met de GEWU, onder meer over het digitaal ter beschikking stellen van handboeken voor leerlingen met leerstoornissen en beperkingen. Dat is eigenlijk de plaats waar we het ADIBIB-project in het leven hebben geroepen. Leerlingen die met dyslexiesoftware willen werken, krijgen automatisch ook een digitale, bewerkte versie wanneer ze een papieren versie hebben aangekocht.

Wat betreft de lerarenopleidingen, behoort het nu tot hun taak om te werken aan digitale vaardigheden, maar de manier waarop dit gebeurt, behoort tot hun autonomie. Sommige zetten vandaag in op digitalisering en tabletonderwijs. Ik verwijst naar het interessante tablioproject van PXL, de hogeschool in Limburg.

Wat nascholing betreft, heeft de mediacoachopleiding aandacht voor digitalisering van lesmateriaal. Het is een opleidingstraject voor leraren secundair onderwijs en volwassenenonderwijs met de focus op het realiseren van concrete activiteiten rond digitale media. Ik financier dat.

Het debat over de nieuwe eindtermen zal er mee voor zorgen dat de prioriteiten waaraan scholen moeten werken voor iedereen duidelijker zijn. Dat houdt in dat eindtermen concreter worden geformuleerd, dat mogelijke ballast opzij wordt geschoven of dat sommige aspecten meer in de verf worden gezet. Ook voor het thema ICT en mediageletterdheid zullen we keuzes moeten maken. De uitkomst van het eindtermendebat kan richtinggevend zijn voor wijzigingen aan het curriculum met betrekking tot de mediageletterdheid en digitale vaardigheden.

Tot hier een stand van zaken. Er is nog heel veel werk aan de winkel, maar ik heb getracht om u een overzicht te geven van wat we vandaag allemaal doen.

De voorzitter: Mevrouw Celis heeft het woord.

Vera Celis (N-VA): Minister, ik dank u. Ik wou eigenlijk in mijn repliek zeggen dat ik het belangrijk zou vinden dat u een stimulerende rol opneemt, maar ik moet het al niet meer zeggen, want in het overzicht dat u gaf, is dit al helemaal gebeurd, waarvoor dank.

Ik zal een aantal van die platformen die u hebt genoemd en de websites die u hebt aangehaald, zeker nog eens wat nauwkeuriger bekijken. Ze waren me niet allemaal bekend. Ik hoop dat het aangeboden digitaal lesmateriaal heel gebruiksvriendelijk gemaakt is. Dat is immers wat leerkrachten en leerlingen die er iets minder belangstelling voor hebben, aangeven: de dingen mogen niet te complex zijn. Van het moment dat het gebruiksvriendelijk is, zal het ook effectief gebruikt worden. En dan zijn we op heel goede weg om binnen de digitalisering van onderwijs verder te gaan.

Minister Hilde Crevits: Mevrouw Celis, ik dank u ook voor uw repliek. Het is een mooie dag om te starten, er zijn wederzijds bloemetjes uitgewisseld.

Het is goed dat u die platformen volgt. Er zijn nog heel wat mogelijkheden die we kunnen benutten, zeker wanneer het gaat over het digitaal ontsluiten van lesmateriaal voor kinderen met beperkingen. Heel de problematiek van het M-decreet en de kindjes in de scholen, zal er sowieso voor zorgen dat dit in de komende maanden en jaren nog veel actueler zal worden.

Vera Celis (N-VA): Dat klopt, minister.

Voorzitter, ik kijk even naar u. Ik weet dat u er ook bij was toen we jaren geleden de Eureka School hebben bezocht. Wat we daar hebben gezien, was spectaculair. Het leidt natuurlijk tot de vraag hoe dat wordt beoordeeld. Wat moeten leerlingen kunnen als ze naar het secundair onderwijs gaan? Welk diploma kunnen ze krijgen als ze naar het hoger onderwijs gaan en ze, soms op een heel extreme manier, door die digitale hulpmiddelen geholpen werden? Dat is natuurlijk een andere discussie.

De weg van de digitalisering is inderdaad nog lang en er zijn inderdaad nog mogelijkheden.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.